

Hĺbkové ex post hodnotenie vybraných regulácií pôsobiacich v podnikateľskom prostredí - formulár

Spracovateľ: Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
odbor zlepšovania podnikateľského prostredia

Gestor/gestori právneho predpisu: Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (ďalej ako „MPRV SR“)

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej aj ako „ÚVZ SR“)

Názov právneho predpisu/právnych predpisov: Výnos Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 15. marca 2004 č. 608/9/2004 - 100, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu Slovenskej republiky upravujúca prírodnú minerálnu vodu, pramenitú vodu a balenú pitnú vodu (ďalej ako „výnos“)

Lokalizácia: právny predpis ako celok

Účinnosť: 15. 04. 2004

Regulácia, ktorá je predmetom ex post hodnotenia: Regulácia č. 37

Požiadavky na balenú vodu sú v slovenskej legislatíve definované rozdielne v porovnaní s európskou legislatívou

Špecifikácia¹:

- Internetový odkaz na legislatívny proces hodnoteného právneho predpisu na portáli Slov-Lex:

- Internetový odkaz na číslo parlamentnej tlače hodnoteného právneho predpisu:

Hĺbkové ex post hodnotenie:

- ☒ regulácie/regulácií jedného právneho predpisu
- ☐ navzájom súvisiacich regulácií vo viacerých právnych predpisoch

¹ Informácie sa neuvádzajú, ak bola hodnotená úprava predložená do legislatívneho procesu pred 1. aprílom 2015. Pred týmto dátumom neexistovala povinnosť vypracovať Analýzu vplyvov na podnikateľské prostredie.

9.1 Základné informácie k hodnotenej regulácii

9.1.1 Opis regulácie a jej pôsobenia:
Výnos Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 15. marca 2004 č. 608/9/2004 - 100, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu Slovenskej republiky upravujúca prírodnú minerálnu vodu, pramenitú vodu a balenú pitnú vodu ustanovuje požiadavky na získanie, úpravu, plnenie, dovoz a kontrolu pitnej vody balenej do spotrebiteľského obalu (ďalej ako "balená pitná voda"). Ďalej definuje požiadavky na manipuláciu s balenou pitnou vodou a jej uvádzanie do obehu. Vo výnose je balená pitná voda definovaná ako podzemná voda zo schváleného zdroja, ktorá má stálu kvalitu a možno ju používať na pitie, varenie a prípravu potravín. Predmetný výnos spadá do neharmonizovanej oblasti práva Európskej únie, teda každý členský štát si požiadavky na výrobky definuje v národnej legislatíve osobitne. Na európskej úrovni sú všeobecné požiadavky na pitnú vodu definované v smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/2184 zo 16. decembra 2020 o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu.
9.1.2 Znenie podnetu z podnikateľského prostredia (ak je k dispozícii)
Balená pitná voda je v súčasnosti legislatívne riešená v zákone č. 364/2004 Z.z. o vodách (vodný zákon), ktorý rieši zdroj a ochranu vody, a v zákone č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia, ktorý sa zaoberá úpravou vody a jej kvalitatívnych parametrov. Predmetom ex post hodnotenia majú byť rozdielne požiadavky na balenú vodu definované v slovenskej a európskej legislatíve.
9.1.3 Identifikácia dotknutých subjektov:
Ex ante: V ex ante fáze nebola vypracovaná analýza vplyvov na podnikateľské prostredie, pretože právny predpis bol prijatý pred 1. aprílom 2015. Z uvedeného dôvodu nie je možné uviesť identifikované subjekty, pri ktorých sa predpokladalo, že ich bude regulácia ovplyvňovať. Ex post: Výrobcovia balenej pitnej vody v počte 1 podnikateľský subjekt.
9.1.4 Identifikovaný vplyv na podnikateľské prostredie z ex ante fázy (ak bola vykonaná):
V ex ante fáze nebola vypracovaná analýza vplyvov na podnikateľské prostredie, pretože právny predpis bol prijatý pred 1. aprílom 2015. Z uvedeného dôvodu nie je možné uviesť identifikovaný vplyv na podnikateľské prostredie z ex ante fázy.

9.2 Vyčíslenie dopadu na podnikateľské prostredie – porovnanie predpokladaných (ex ante) a skutočných (ex post) nákladov právneho predpisu²

Tabuľka č. 1: Výpočet skutočných vplyvov regulácie/regulácií (ex post) a ich porovnanie s predpokladanými vplyvmi (ex ante) (údaje sú uvedené po vyplnení Kalkulačky nákladov podnikateľského prostredia pre ex post hodnotenie uvedenú v prílohe č. 9b jednotnej metodiky):

EX POST								EX ANTE ³	EX POST – EX ANTE
Poradové číslo regulácie	Stručný a zrozumiteľný opis regulácie	Lokalizácia	Účinnosť právneho predpisu/regulácie	Kategória dotk. subjektov	Počet subjektov v dotk. kategórii	Náklady na 1 podnik. v €	Náklady na kategóriu dotk. subjektov v €	Náklady na kategóriu dotk. subjektov v €	Rozdiel v nákladoch na kategóriu dotk. subjektov v €
37.	Požiadavky na balenú vodu sú v slovenskej legislatíve definované rozdielne v porovnaní s európskou legislatívou	Celý právny predpis	15.4.2004	Výrobcovia balenej pitnej vody	1	-	-	-	-

² Kalkulácia nákladov sa uvádza pre každé hodnotené ustanovenie právneho predpisu, v prípade kalkulácie pre celý právny predpis ako celok je táto skutočnosť uvedená v lokalizácii.

³ Ex ante časť sa nevypĺňa, ak je regulácia zaradená do Registra ex post podľa bodu 10.3. písm. d) jednotnej metodiky a jej hodnotená úprava bola predložená do legislatívneho procesu pred 1. aprílom 2015.

Doplňujúce informácie k spôsobu výpočtu vplyvov jednotlivých regulácií na náklady podnikateľského prostredia a vysvetlenie rozdielu kvantifikácií ex post a ex ante

9.2.1 Spôsob vypočítania vplyvov na podnikateľské prostredie:
Ex ante náklady: V ex ante fáze nebola vypracovaná analýza vplyvov na podnikateľské prostredie, a teda neboli ani vypočítané vplyvy na podnikateľské prostredie, pretože právny predpis bol prijatý pred 1. aprílom 2015. Z uvedeného dôvodu nie je možné uviesť spôsob vypočítania predpokladaných vplyvov na podnikateľské prostredie. Ex post náklady: Ex post náklady regulácie nie je možné kvantitatívne vypočítať, keďže ide o stanovenie požiadaviek na výrobu balenej pitnej vody v slovenskej legislatíve. Rozdielne nastavené požiadavky v porovnaní s okolitými krajinami nespôsobujú priamo vznik nákladov (finančných/administratívnych) pre podnikateľské prostredie, ale nekonkurencieschopnosť slovenských výrobkov a výrobcov na medzinárodnom trhu.
9.2.2 Zdroj početnosti (vrátane internetového odkazu na konkrétne štatistiky, ak sú dostupné na internete):
Zdrojom početnosti sú interné štatistiky Asociácie výrobcov nealkoholických nápojov a minerálnych vôd na Slovensku.
9.2.3 Dôvod rozdielu medzi predpokladanými nákladmi regulácie (ex ante) a zistenými skutočnými nákladmi (ex post) (ak vznikol):
V ex ante fáze nebola vypracovaná analýza vplyvov na podnikateľské prostredie, keďže právny predpis bol prijatý pred 1. aprílom 2015 a zároveň nie je možné vypočítať celkové skutočné vplyvy hodnotenej regulácie na podnikateľské prostredie. Z týchto dôvodov nie je možné uviesť rozdiel predpokladaných a skutočných nákladov na podnikateľské prostredie.
9.2.4 Dôvod vzniku nepredpokladaných nákladov v ex ante fáze:
V ex ante fáze nebola vypracovaná analýza vplyvov na podnikateľské prostredie, pretože právny predpis bol prijatý pred 1. aprílom 2015. Z uvedeného dôvodu nie je možné uviesť náklady nepredpokladané v ex ante fáze.

9.3 Ex post konzultácie s podnikateľskými subjektami a gestorom právneho predpisu

9.3.1 Účastníci, forma, termíny a časový rozsah ex post konzultácií:

GESTOR PRÁVNEHO PREDPISU – Zúčastnení zástupcovia:

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, sekcia potravinárstva a obchodu, odbor potravinárstva

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, sekcia ochrany a podpory zdravia I, odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov

PODNIKATELSKÉ SUBJEKTY:

Cielené konzultácie:

Oslovené subjekty (obchodné meno, IČO):

Potravinárska komora Slovenska,

IČO 36065803

Asociácia výrobcov nealkoholických nápojov a minerálnych vôd na Slovensku

IČO 31753744

Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora

IČO 31826253

Zúčastnené subjekty:

Áno ☒ Nie ☐

Áno ☒ Nie ☐

Áno ☐ Nie ☒

Forma a termín vykonania konzultácií:

Oslovené subjekty:

Potravinárska komora Slovenska

Asociácia výrobcov nealkoholických nápojov a minerálnych vôd na Slovensku

Forma:

osobne/online ☒ dotazník/e-mail ☐

osobne/online ☒ dotazník/e-mail ☐

Dátum vykonania:

15.11.2024

15.11.2024

Verejné konzultácie:

Trvanie verejných konzultácií: od 31. 7. 2024 do 13. 8. 2024

Forma a termín vykonania konzultácií:

Do verejných konzultácií sa nezapojili žiadne ďalšie podnikateľské subjekty.

9.3.2 Vyjadrenie podnikateľských subjektov k regulácii:

- vznesené pripomienky voči zneniu regulácie,
- konkrétne problémy regulácie alebo prekážky, ktoré regulácia spôsobuje v praxi.

Asociácia výrobcov nealkoholických nápojov a minerálnych vôd na Slovensku (ďalej aj ako „AVNM“ alebo „asociácia“) uviedla, že problematika právnej úpravy vôd je predmetom jej záujmu už približne desať rokov. Aj keď výnos upravuje legislatívne podmienky súvisiace s výrobou, predajom a distribúciou minerálnej, pramenitej a balenej pitnej vody, podľa vyjadrenia asociácie je segment nápojov dynamicky sa vyvíjajúca kategória a rôzne nápoje je veľmi zložitý začleniť do presných skupín. Minerálne a pramenité vody sú na európskej úrovni upravené Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/54/ES z 18. júna 2009 o využívaní a uvádzaní na trh prírodných minerálnych vôd, v prípade balenej pitnej vody ide o neharmonizovanú oblasť práva na úrovni Európskej únie.

Slovenský trh s balenou vodou je primárne orientovaný na výrobu a distribúciu pramenitých a minerálnych vôd. Segment balenej pitnej vody má na trhu zanedbateľný podiel a je prevažne predmetom záujmu obchodných reťazcov. Z celkového počtu štyroch subjektov pôsobiacich na slovenskom trhu s balenou pitnou vodou je len jeden domácim výrobcom. Ostatní dodávatelia sú zahraničné subjekty, predovšetkým obchodné reťazce, ktoré si nechávajú vodu vyrábať a plniť napr. v Českej republike, prípadne v iných členských štátoch EÚ pod vlastnými privátnymi značkami.

V súčasnosti platná legislatívna úprava balenej pitnej vody predstavuje podľa asociácie už len okrajový problém, keďže jej prísne nastavenie spôsobilo aktuálny stav na trhu balených pitných vôd, a teda minimálny počet jej dodávateľov a len jedného výrobcu vyrábajúceho na území Slovenskej republiky.

9.3.3 Vyjadrenie gestora k:

- dôvodu vzniku právneho predpisu/regulácie, opis problému, ktorý má riešiť,
- výsledku pôsobenia regulácie vo vzťahu k riešenému problému,
- plneniu cieľa regulácie vo vzťahu k riešenému problému,
- vzniku nepredvídateľných vplyvov (ak sa vyskytli),
- podnetu z podnikateľského prostredia,
- vzneseným pripomienkam podnikateľských subjektov k zneniu regulácie a pôsobeniu v praxi.

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky k problematike uviedol, že súčasne stanovené podmienky vo výnose vyplývajú z pravidiel stanovených v minulosti v technických normách, avšak pri mnohých povinnostiach a požiadavkách nie je jasný tento historický kontext (napr. pri zákaze stabilizácie balenej pitnej vody oxidom uhličitým). Úrad ďalej uviedol, že si je vedomý, že slovenská legislatíva stanovuje podmienky prísnejšie, ako sú stanovené v okolitých krajinách. Zároveň dodal, že v roku 2025 sa chystá revízia predmetného výnosu, a teda aj možnosť prehodnotenia niektorých regulácií.

MPRV SR ďalej uviedlo, že vzhľadom na absenciu harmonizovanej európskej legislatívy v oblasti balenej pitnej vody, je národná právna úprava kľúčová pre zabezpečenie podmienok výroby a distribúcie produktov, aj keď si uvedomuje, že naše podmienky sú stanovené prísnejšie. Ministerstvo rovnako spomenulo koniec účinnosti výnosov ku koncu roka 2025 a s tým spojenú nutnosť vytvorenia nového právneho predpisu.

9.3.4 Alternatívne riešenia z pohľadu podnikateľských subjektov:

- návrhy na zmeny v právnom predpise (úprava znenia/zrušenie regulácie),
- návrhy na úpravu aplikačnej praxe,
- príklady alternatívnych riešení alebo osvedčených postupov z iných krajín (dobrovoľné),
- očakávaná úspora nákladov v dôsledku úpravy/zrušenia regulácie (dobrovoľné).

AVNM navrhuje prehodnotenie právnej úpravy týkajúcej sa balenej pitnej vody definovanej vo výnose. Podľa vyjadrenia asociácie sa ponúka otázka, či podmienky stanovené v slovenskej legislatíve neprispeli k aktuálnemu stavu na trhu s balenou pitnou vodou. Historicky nebolo na slovenskom trhu veľké množstvo výrobcov balenej pitnej vody, ale časom sa ich počet len znižoval. Nízky počet domácich výrobcov na trhu naznačuje, že existujú dôvody na preskúmanie, či súčasná legislatíva nekladie na slovenských výrobcov neprimerané požiadavky v porovnaní s ich zahraničnými konkurentmi. Zároveň by uvoľnenie podmienok mohlo podporiť aj vývoz balenej pitnej vody do zahraničia.

Tento stav je podľa vyjadrenia asociácie ovplyvnený špecifickými požiadavkami slovenskej legislatívy, ktorá zakazuje akúkoľvek úpravu balenej pitnej vody, vrátane jej stabilizácie oxidom uhličitým. Tieto obmedzenia vytvárajú pre domácich výrobcov špecifické prevádzkové podmienky a limitujú ich možnosti dodávania tovarov na medzinárodný trh. Asociácia navrhuje tieto podmienky uvoľniť, a to minimálne v rozsahu povolenia jej stabilizácie oxidom uhličitým. Zároveň takéto obmedzenie v okolitých krajinách neexistuje, čo môže byť jedným z aspektov, ktorý výrobcovia zvažujú pri výbere krajiny a umiestnení výroby.

9.3.5 Vyjadrenie gestora k alternatívnym riešeniam:

ÚVZ SR v súvislosti s návrhom asociácie uvoľniť podmienky uviedol, že všetky aktuálne platné výnosy stratia platnosť do konca roka 2025 a z tohto dôvodu sa pripravuje vyhláška, ktorá by predmetný výnos nahradila. V procese prípravy vyhlášky ÚVZ SR plánuje rozsiahle diskusie s verejnosťou, kde bude možné prediskutovať požiadavky nielen podnikateľov. Niektoré ustanovenia musia zostať zachované, vidia však priestor na zapracovanie požadovaných zmien. Úrad zároveň uznal, že sytenie pitnej vody v Českej republike a iných krajinách nie je zakázané, čo môže spôsobovať stav, keď sú slovenskí výrobcovia na medzinárodnom trhu znevýhodnení.

MPRV SR je otvorené úprave ustanovení týkajúcich sa balenej pitnej vody pri preklápaní výnosu do novej vyhlášky. V prípade existencií duplicit vyjadrilo ministerstvo súhlas s ich vypustením, pričom by bolo postačujúce, aby povinnosti a požiadavky zostali zachované len v právnych predpisoch vyššej právnej sily.

9.4 Stanovisko spracovateľa k právnemu predpisu a jeho vplyvu na podnikateľské prostredie

9.4.1 Stanovisko k pôsobeniu právneho predpisu/regulácie na podnikateľské prostredie, k optimálnosti jej nastavenia a k optimálnosti nastavenia jej aplikačnej praxe:

Legislatívna úprava požiadaviek na balenú pitnú vodu spadá do oblasti neharmonizovaného práva EÚ, a teda si podmienky a limity určuje každý jeden členský štát osobitne. Aktuálne platné pravidlá v slovenskej legislatíve sú historicky dané, vyplývajú z predchádzajúcich technických noriem. Zároveň je segment balenej pitnej vody v slovenských reáliách len okrajovou oblasťou záujmu v porovnaní so segmentmi pramenitých a minerálnych vôd.

Na skutočnosť nejednotných podmienok naprieč členskými krajinami poukazuje AVNM, ktorá vidí súvis medzi prísnejšie nastavenými podmienkami a konkurenčnou nevýhodou slovenských podnikateľských subjektov. Prísnejšie nastavené podmienky na výrobu balenej pitnej vody v porovnaní s okolitými krajinami prispeli podľa vyjadrenia asociácie k situácii, keď z celkového počtu štyroch subjektov pôsobiacich na slovenskom trhu evidujeme len jedného slovenského výrobcu. Zároveň AVNM zdôraznila, že legislatívne podmienky výroby akéhokoľvek výrobku sú jedným z faktorov, podľa ktorého sa nadnárodné podnikateľské subjekty rozhodujú, do akej krajiny umiestnia svoju výrobu.

Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky uznal, že legislatíva je stanovená prísnejšie v porovnaní napr. s Českou republikou. Úrad zároveň dodal, že v priebehu budúceho roka sa bude pripravovať vyhláška, ktorá by nahradila predmetný výnos a bude priestor na diskusiu o účelnosti právneho predpisu.

Spracovateľ súhlasí s tvrdením, že prísnejšie nastavenie podmienok môže ovplyvniť postavenie slovenských výrobcov a výrobkov na medzinárodnom trhu. Z tohto spracovateľ oceňuje postoj gestora venovať sa predmetnej problematike pri vytváraní nového právneho predpisu.

9.4.2 Stanovisko k alternatívnym riešeniam, ktoré môžu zlepšiť podnikateľské prostredie:

Asociácia výrobcov nealkoholických nápojov a minerálnych vôd na Slovensku navrhuje prehodnotenie legislatívy týkajúcej sa výroby balenej pitnej vody. Súčasne nastavené podmienky znižujú podľa vyjadrenia asociácie konkurencieschopnosť slovenských výrobkov a zároveň prispeli k tomu, aby výrobcovia postupne opustili trh alebo prestali vyrábať balenú pitnú vodu. Asociácia navrhuje uvoľniť podmienky súvisiace najmä so zákazom stabilizácie vody oxidom uhľíčitým.

ÚVZ SR aj MPRV SR súhlasia s prehodnotením legislatívy a zároveň aj vypustením zákazu stabilizácie. Keďže ku koncu roka 2025 uplynie účinnosť všetkých výnosov, začiatkom roka úrad začne s prípravou znenia novej vyhlášky. V tejto súvislosti budú prebiehať aj diskusie s podnikateľským prostredím, AVNM prejavila záujem sa týchto diskusií zúčastniť.

9.4.3 Odporúčenie spracovateľa:

- ☐ ponechať reguláciu ☒ upraviť reguláciu ☐ zrušiť reguláciu bez náhrady
- ☐ upraviť aplikačnú prax

9.4.5 Ak spracovateľ navrhuje reguláciu alebo aplikačnú prax upraviť, tak uvedie ako a akých právnych predpisov/ustanovení právnych predpisov (aj súvisiacich právnych predpisov) sa má úprava dotknúť:

Spracovateľ stanoviska konštatuje, že zúčastnené strany dospeli počas konzultácie ku konsenzu ohľadom potreby úpravy ustanovení týkajúcich sa balenej pitnej vody definovaných vo výnose Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky a Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky z 15. marca 2004 č. 608/9/2004 - 100, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu Slovenskej republiky upravujúca prírodnú minerálnu vodu, pramenitú vodu a balenú pitnú vodu. Diskusia súvisiaca s vhodným nastavením pravidiel a limitov bude prebiehať v gescii Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky v nadväznosti na prípravu znenia novej vyhlášky.

9.5 Vyjadrenie gestora právneho predpisu k vykonanému hĺbkovému ex post hodnoteniu⁴

9.5.1 Pripomienky gestora právneho predpisu k procesu ex post hodnotenia:
K procesu ex post hodnotenia nemá ÚVZ SR žiadne pripomienky. ÚVZ SR hodnotí proces ex post hodnotenia ako transparentný a v súlade s ustanoveniami Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov.
9.5.2 Vyjadrenie gestora k obsahu stanoviska spracovateľa:
ÚVZ SR uznáva potrebu úpravy aktuálne platných právnych predpisov týkajúcich sa balenej pitnej vody. Súhlasíme so stanoviskom, že súčasné prísnejšie podmienky, môžu mať negatívny vplyv na konkurenčné postavenie slovenských výrobcov. Zároveň si však dovoľujeme podotknúť, že ÚVZ SR zatiaľ nevyjadril výslovný súhlas s vypustením zákazu stabilizácie balenej pitnej vody oxidom uhličitým. V tejto veci je ale ÚVZ SR otvorený odbornej diskusii a spolupráci na vytvorení novej právnej úpravy, ktorá by reflektovala požiadavky a potreby trhu, no zároveň zachovávala vysoké štandardy ochrany verejného zdravia.

⁴ Časť 9.5 je v zmysle bodu 10.2. JM vyplnená v prípade, ak gestor právneho predpisu zaslal spracovateľovi vyjadrenie k vykonanému ex post hodnoteniu do 30 kalendárnych dní od ukončenia hĺbkového ex post hodnotenia